

Шановні пані та панове!

Просимо підтримати законопроект №2079 (про видалення статті 391 з Кримінального кодексу України) та спрямувати його на розгляд сесії ВРУ.

Стаття 391 прямо суперечить концептуальним засадам КК України в редакції 2001 року, згідно з якими законодавець відмовився від указівок на *адміністративну преюдицію* як умову кримінальної відповідальності, яка призводила до того, що адміністративні проступки при повторному їх вчиненні автоматично визнавались злочинами. Застосування адміністративної (дисциплінарної) преюдиції суперечить статтям 21 і 24 Конституції України щодо рівності громадян перед законом, оскільки являє собою дискримінацію. Адже незрозуміло, чому одна частина громадян за певні правопорушення повинна нести адміністративну чи дисциплінарну відповідальність, а інша – кримінальну.

Слід зазначити, що стаття 391 є рудиментом радянської каральної системи, це дещо модернізована стаття 183-3 КК УРСР в редакції 1960 року (включена у 1983 році). З пострадянських країн вона використовується лише в Україні та Білорусі.

В Єдиному реєстрі судових рішень вміщено 854 вироки за статтею 391 КК України за період з 1 січня 2010 року до 30 червня 2019 року. З них 775 покарань за відмову:

від прибирання приміщення – камери, коридору, житлової секції, ДІЗО, кімнати виховної роботи, прогулянкового дворику, території тощо (479 вироків);

від виконання – робіт з благоустрою колонії чи іншої роботи, змінного завдання, обов'язків чергового по камері тощо (108);

слідувати до відділення СПС, ДІЗО, ПКТ, дільниці ресоціалізації чи інших місць (33);

зайняти належне спальне місце (19)

виходити на ранкову фізичну зарядку, сніданок, обід тощо (10)

фарбувати стіни коридору, підлогу, лавку, дверей душової кімнати (10);

вдягнути форму встановленого зразку чи спецодяг (4);

та інші форми відмови.

Винесено також 13 вироків за зберігання заборонених предметів, зокрема, мобільного телефону, 14 вироків за перешкоджання обшуку чи огляду, 8 вироків за порушення форми одягу, розпорядку дня, секторної локації тощо та за інші порушення.

Звертає на себе увагу покарання за такі дії як «спав не на своєму місці», «завісив оглядове віконце», «при проведенні сніданку знаходився в строю неголеним», «паління в невстановленому місці», «невиконання команди "Підйом"», «нетактовна поведінка» – рік позбавлення волі або ще більше!

Судами винесено 7 виправдувальних вироків, 5 вироків, не пов'язаних з позбавленням волі, 20 вироків з терміном позбавлення волі менше 1 року. 1 рік позбавлення волі було присуджено у 596 справах, від 1 року до 2 років – у 90 справах, 2 роки – у 100 справах, від 2 до 3 років – у 15 справах, 3 роки – у 21 справі.

На нашу думку, лише два вироки з 854, обґрунтованість яких можна всерйоз обговорювати – три роки позбавлення волі за «Пошкодження приміщення чергової частини та блокування у приміщенні чергової частини працівників виправного центру» та за «Самовільне залишення території установи виконання покарань». Проте кваліфікація цих дій за статтею 391 видається некоректною, треба було застосовувати інші статті КК України.

Загальний висновок – стаття 391 КК України використовується виключно як інструмент розправи з непокірними засудженими. Вона не має права на існування і має бути скасована.

З повагою,

Євген Захаров, директор Харківської правозахисної групи

Олександр Павліченко, директор Української Гельсінкської спілки з прав людини

16 грудня 2019 року